

Minister van Justitie en Veiligheid

Cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Straf-en Sanctierecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Wetsvoorstel spionagehandelingen (36280) - nota naar
aanleiding van het verslag Eerste Kamer

Datum

21 augustus 2024

Onze referentie

5756053

Dossiernummer

3615900

Afstemming met

NCTV

Bijlage(n)

1

Bijlage(n)

1. Nota naar aanleiding van het verslag Eerste Kamer

1. Aanleiding

Op 25 juni 2024 heeft de Vaste Commissie voor Justitie en Veiligheid (VKC JenV) in de Eerste Kamer verslag uitgebracht bij het wetsvoorstel uitbreiding strafbaarheid spionageactiviteiten (Kamerstukken 36280). De VKC JenV heeft gevraagd de nota naar aanleiding van verslag bij voorkeur uiterlijk 29 augustus 2024 aan de Eerste Kamer toe te zenden.

2. Geadviseerd besluit

In te stemmen met bijgevoegde nota naar aanleiding van het verslag en verzending daarvan aan de Eerste Kamer.

3. Kernpunten

Het wetsvoorstel wijzigt, kort gezegd, het Wetboek van Strafrecht om een aantal aanvullende spionageactiviteiten strafbaar te stellen (zie verder hierna onder 4.2).

In het verslag zijn vragen gesteld door de fracties van GroenLinks-PvdA, D66, PVV en PvdD. Deze fracties geven aan met belangstelling kennis te hebben genomen van het wetsvoorstel. De fracties van GroenLinks-PvdA en PvdD hebben hun vragen gezamenlijk geformuleerd. De leden van de fractie van Volt hebben zich bij deze vragen aangesloten. De vragen die in de hierna genoemde paragrafen van de nota naar aanleiding van het verslag (nnav) van een antwoord zijn voorzien, hebben betrekking op de volgende onderwerpen:

- De meerwaarde van het wetsvoorstel, de verhouding tot het recht op informatievrijheid en de mogelijkheid om de Nederlandse nationaliteit in te trekken (paragraaf 2 nnav);
- De mogelijkheden tot vervolging (paragraaf 3 nnav);
- De reikwijdte van de nieuwe strafbaarstelling (paragraaf 4 nnav);
- De gekozen strafmaat (paragraaf 5 nnav);
- Voorlichting aan doelgroepen (paragraaf 6 nnav); en
- De tenuitvoerlegging en uitvoerbaarheid (paragraaf 7 nnav).

4. Toelichting

4.1. Politieke context

Het wetsvoorstel vloeit voort uit het Coalitieakkoord van het vorige kabinet *Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst* (p. 38). Daarin is opgenomen dat buitenlandse inmenging wordt tegengegaan "o.a. door spionage strafbaar te stellen". De uitbreiding van de strafbaarheid voor spionage is ook aan de Tweede Kamer toegezegd bij brief van 10 december 2020 (Kamerstukken II 2020/21, 30977, nr. 157).

In het Hoofdlijnenakkoord wordt aandacht besteed aan spionage. Zo staat op p. 6: "Nederland mag niet naïef zijn over statelijke actoren die mensen hier naartoe sturen of hier aansturen voor spionage. Er worden maatregelen genomen om onze kennis te beschermen". Op p. 21 staat onder andere "Spionage wordt strenger bestraft".

Het wetsvoorstel werd op 14 mei 2024 aangenomen in de Tweede Kamer. Vóór het wetsvoorstel stemden de fracties van SP, GroenLinks-PvdA, PvdD, Volt, D66, NSC, VVD, ChristenUnie, SGP, CDA, BBB, JA21 en PVV.

De volgende amendementen werden aangenomen:

- Het amendement-Ellian (VVD) (nr. 7) waarmee het strafmaximum voor het schenden van staatsgeheimen werd verhoogd van zes naar acht jaar;
- Het amendement-Ellian (VVD) (nr. 8) waarmee een strafverzwaringsgrond wordt geïntroduceerd bij een aantal strafbare feiten die samenhangen met spionageactiviteiten (waaronder corruptie);
- Het amendement-Mutluer (GroenLinks-PvdA) (nr. 9) om het wetsvoorstel binnen drie jaar na inwerkingtreding te evalueren;
- Het amendement-Helder (BBB) (nr. 15) waarmee het strafmaximum voor spionageactiviteiten wordt verhoogd naar twaalf jaar als zij worden gepleegd in tijd van oorlog of als zij zwaar lichamelijk letsel of de dood ten gevolge hebben.

4.2. Juridische overwegingen: inhoud wetsvoorstel

Met het wetsvoorstel wordt een nieuwe bepaling in het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafrecht BES geïntroduceerd. Die bepaling voorziet in een aparte strafbaarstelling van, samengevat, het verrichten van handelingen in heimelijke betrokkenheid met en ten behoeve van een buitenlandse mogendheid en daardoor zwaarwegende Nederlandse belangen in gevaar te brengen, zoals de nationale veiligheid en de vitale infrastructuur ("spionageactiviteiten"). Ook personen die een ander aanzetten ("bewegen") tot spionageactiviteiten zijn strafbaar. In principe geldt een strafmaximum van acht jaar gevangenisstraf. Als de spionageactiviteiten worden gepleegd in tijd van oorlog of als zij zwaar lichamelijk letsel of de dood ten gevolge hebben, geldt een strafmaximum van twaalf jaar gevangenisstraf.

Daarnaast wordt de strafmaat van een aantal andere misdrijven met een derde verhoogd indien deze zijn gepleegd ten behoeve van een buitenlandse mogendheid. Het gaat hierbij om misdrijven die in de context van spionage vaker voorkomen, zoals computerdelicten en omkoping.

Cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Straf-en Sanctierecht

Datum

21 augustus 2024

Onze referentie

5756053

Geregeld wordt dat Nederland ook een vervolging kan instellen (rechtsmacht heeft) als het feit vanuit het buitenland (tegen Nederland) wordt gepleegd.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Straf-en Sanctierecht

Datum

21 augustus 2024

Onze referentie

5756053